

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת   דן אילוז

פ/25/3054

הצעת חוק ביטול המינהל האזרחי, התשפ"ג–2023

- מטרה
1. מטרת חוק זה היא לשפר את השירות הממשלתי הניתן לתושבים המתגוררים באזורים שבשליטה ישראלית ביהודה והשומרון באמצעות ביטולו של המינהל האזרחי והעברת סמכויותיו לידי ממשלת ישראל, באמצעות משרדי הממשלה.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- ”האזור” – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ”ז–1967¹, כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן בחוק מעת לעת ;
- ”הסכם הביניים” – ההסכם כהגדרתו בחוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ”ו–1996² ;
- ”המועד הקובע” – י”ז בטבת התשפ”א (1 בינואר 2021) ;
- ”המינהל האזרחי” – המינהל האזרחי כמשמעותו בצו ;
- ”מינהלות התאום והקישור האזוריות” – כהגדרתן בהסכם הביניים ;
- ”המפקד הצבאי” – אלוף פיקוד המרכז ;
- ”סמכויות המינהל” – כל הסמכויות אשר הועברו לידי המינהל האזרחי ולידי ראש המינהל האזרחי, בין במפורש ובין במשתמע, ולרבות סמכויות מכוח חוקי מדינת ישראל, החלטות ממשלה ומשרדי הממשלה וצווים של המפקד הצבאי, וכן כל הפעולות המבוצעות על ידי המינהל האזרחי מכוח הנוהג ;

¹ ק”ית התשכ”ז, עמ’ 2741 ; ס”ח התשכ”ח, עמ’ 20 ; התשע”ב, עמ’ 476 ; התשע”ז, עמ’ 994.

² ס”ח התשנ”ו, עמ’ 34.

"הצו" – צו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב – 1981³;

3. העברת סמכויות המנהל האזרחי למשרדי הממשלה השונים, בהתאם לתחומי פעילותם.
4. ביטול המינהל האזרחי החל מהמועד הקובע יבוטל המינהל האזרחי.
5. מינהלות התיאום והקישור שירותי הממשלה לתושבי האזור שאינם אזרחי ישראל יוענקו באמצעות מינהלות התיאום והקישור האזוריות.
6. התאמת תקנים ותקציב במשרדי הממשלה שר האוצר, בהתייעצות עם נציגי שירות המדינה, יבחן עד למועד הקובע את התאמת התקנים והתקציב הנדרשים בכל משרד ממשלתי כתוצאה מהעברת הסמכויות כאמור בסעיף 3.

ד ב ר י ה ס ב ר

החל משחרור שטחי יהודה ושומרון בשנת 1967, מצויות הסמכויות המינהליות ביהודה והשומרון בידי אלוף פיקוד המרכז כמפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור. סמכויות אלו הואצלו לקציני מטה (קמ"טים) לפי תחומי עיסוק שונים ולאחר מכן רוכזה כל הפעילות המינהלית האזרחית בידי המינהל האזרחי, אשר הוקם בשנת 1981 בצו מיוחד.

במהלך השנים חלו תמורות נרחבות באופן פעולת המינהל האזרחי הן בשל ההתפתחות הנרחבת של ההתיישבות הישראלית ביהודה והשומרון, והן בשל הצמצום הדרמטי במספר תושבי האזור הנתונים תחת סמכות המינהל האזרחי – כפועל יוצא של הסכמי אוסלו.

תמורות אלו באו לידי ביטוי ב"זליגת" פעולות מינהל נרחבות מידי המינהל האזרחי לידי משרדי הממשלה בישראל, בעיקר בכל הקשור לניהול חייהם האזרחיים של תושבי ההתיישבות הישראלית, וכן בהעברת סמכויות נרחבות לידי הרשות הפלשתינית בכל הקשור לניהול חייהם האזרחיים של תושבי שטחי A ו-B.

מבט על המתרחש כיום ביהודה והשומרון מעלה כי המצב שנוצר למעשה הוא שלמעלה מ-400,000 אזרחי ישראל מצויים תחת שלטון צבאי בו החיים האזרחיים מנוהלים בערבוביה של רשויות המינהל האזרחי ומשרדי הממשלה בישראל, ובמקביל כ-120,000 ערבים תושבי שטחי C (המספר המדויק איננו ידוע אף למינהל האזרחי) אינם מצדיקים את קיומו של המינהל האזרחי, על שלל עובדיו ומשרדיו.

בנוסף לכך, כתוצאה מהתפתחות מנגנון המינהל האזרחי משנת 1981 ועד להיום, התפתחות אשר נעשתה ללא תכנית כוללנית ומתוך צרכים פרטניים אד-הוק, נוצר גוף מעורב אשר מנוהל גם לפי פרמטרים "אזרחיים" וגם לפי פרמטרים "צבאיים", אשר חלק מעובדיו הם אזרחים וחלקם חיילים בסדר ובקבע. התנהלות זו מובילה לכשלים רבים ביעילות המינהל האזרחי ובשירות הניתן על ידו לאוכלוסייה המתגוררת ביהודה והשומרון.

³ ק"מ התשמ"ב, עמ' 56.

מוצע לתקן את המצב המתואר לעיל וזאת באמצעות ביטול המינהל האזרחי ביהודה והשומרון והעברת מלוא סמכויותיו לידי משרדי הממשלה בישראל. יצוין כי כבר כיום חלק ניכר מפעולות המינהל מבוצעות במשרדי הממשלה השונים כגון משרד הפנים, משרד החינוך, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, המשרד להגנת הסביבה ועוד, כאשר קציני המטה הרלוונטיים פועלים תחת ההנחיות המקצועיות של משרדי הממשלה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/5193/20 ; פ/2027/23) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מכלוף מיקי זוהר (פ/421/24), על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס (פ/423/24) ועל ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/425/24 ; פ/3679/24).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)